

กรอบการพัฒนากาษการเกษตรเชิงพื้นที่
ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด
จังหวัดอุดรดิษฐ์

คำนำ

รายงานกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ตำบลแสนตออำเภอน้ำปาด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเข็มทิศและแผนยุทธศาสตร์ในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ท่ามกลางบริบทความท้าทายของโลกยุคปัจจุบัน ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความผันผวนของกลไกตลาด และการเข้าสู่สังคมสูงวัยของแรงงานภาคเกษตร ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อรายได้และเสถียรภาพของครัวเรือนเกษตรกรในพื้นที่

ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาดเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงทางด้านเกษตรกรรม มีสินค้าและพืชเศรษฐกิจสำคัญ คือ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อย่างไรก็ตาม จากผลการสำรวจพบว่ารายได้ภาคเกษตรเฉลี่ยยังคงต้องการการยกระดับอย่างเร่งด่วน คณะทำงานจึงได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบภายใต้หลักการ "การบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์" (Results-Based Management: RBM) และกรอบการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-based Development) เพื่อจัดทำโครงการที่มุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมดิจิทัล การสร้างระบบทวนสอบย้อนกลับ (Traceability) และการส่งเสริมคนรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ให้เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก

เนื้อหาในรายงานฉบับนี้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Prioritization Matrix) และข้อเสนอโครงการเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดอุดรธานี "เมืองมหัศจรรย์แห่งผลไม้" เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่บูรณาการตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง จนถึงปลายทาง อย่างเป็นรูปธรรม

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน เพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรของตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด ให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเติบโตอย่างยั่งยืนสืบไป

สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๒

๑.๒ อาณาเขต

๒

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๓

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๓

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

๓

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

๔

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๘

๓.๑ ฤดูกาล

๘

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๙

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

๙

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

๙

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๙

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๙

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๙

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑๐

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑๐

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑๔

๑.๑ เกษตรกร

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๑๗
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๑๗
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๑๗
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๗
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๘
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๐
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๐
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๑
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๑
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๒๒
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๒๓
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๒
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๓
๔	แสดงข้อมูลกลุ่มชุดดิน	๘
๕	แสดงข้อมูล ฤดูกาล	๘
๖	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๘
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๐
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๐
๙	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๐
๑๐	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๑
๑๑	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๑
๑๒	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๑
๑๓	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๑
๑๔	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๒
๑๕	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๒
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๒
๑๗	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๓
๑๘	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๔
๑๙	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๔
๒๐	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๔
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๕
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๕
๒๓	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๖
๒๔	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๑๖
๒๕	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๖
๒๖	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๗	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๗
๒๘	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๑๗
๒๙	แสดงต้นทุนการผลิต	๑๘
๓๐	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๒๐
๓๑	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลแสนตอ	๒๐
๓๒	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบล อำเภอ	๑
๒	แผนภูมิแสดงเขตพื้นที่การปกครอง	๔
๓	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบล	๔
๔	แผนที่แสดงความลาดชันตำบล	๔
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบล	๗
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก.....	๑๗
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก..... (พื้นที่ปลูกจริง)	๑๘
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก..... ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๑๙
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๒๐
๑๐	แสดงวิธีการตลาดตำบล	๒๐

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลแสนตอ ประกอบไปด้วย หมู่บ้านจำนวน ๙ หมู่บ้าน เป็นตำบลที่มีพื้นที่กว้างขวางมาก มีประชากรอยู่หนาแน่นบริเวณสองฝั่งลำน้ำปาด ซึ่งเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงประชากรตำบลแสนตอ และตำบลข้างเคียง ในด้านการเกษตร อุปโภค และบริโภค มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗๐,๑๒๐ ไร่ จำนวน ๒๐๓.๔๕ ตารางกิโลเมตร

ที่ตั้ง : ตำบลแสนตอตั้งอยู่บริเวณที่ว่าการอำเภอน้ำปาด อยู่ห่างตอนเหนือของจังหวัดอุดรดิตถ์ ระยะทาง ๗๒ กิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

ตำบลแสนตอ มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลผาเลือด อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์

แผนที่แสดงขอบเขตตำบลแสนตออำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๙ หมู่บ้าน แบ่งเป็น จำนวน ๑ เทศบาล อบต. ๑ แห่ง ตำบล ๙ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล ตำบลน้ำปาด จำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง ตำบลแสนตอ

ตำบล หมู่ที่	ชื่อบ้าน	
๑	บ้านปากปาด	
๒	บ้านห้วยไคร้	
๓	บ้านห้วยหูด	
๔	บ้านแสนตอ	
๕	บ้านสวน	
๖	บ้านนาคันทุง	
๗	บ้านห้วยนา	
๘	บ้านปากปาด	
๙	บ้านห้วยไคร้	

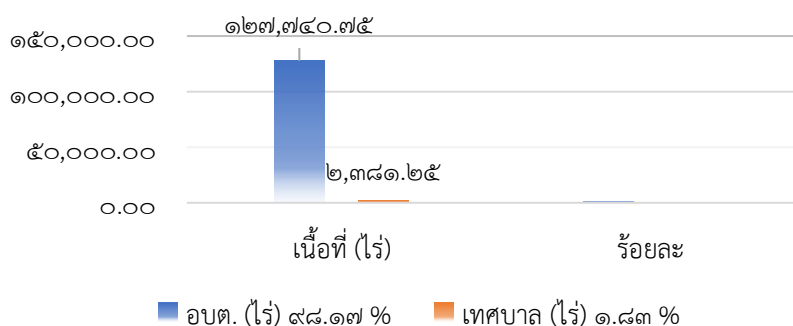
ที่มา : ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ.๒๕๖๙.

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
แสนตอ	๑๓๐,๑๒๒.๐๐	๑๒๗,๗๔๐.๗๕	๒,๓๘๑.๒๕	๙	๓,๙๖๓

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙ สำนักงานทะเบียนอำเภอน้ำปาด

แผนภูมิแสดงเขตพื้นที่การปกครอง ตำบลแสนตอ

ภาพที่ ๒ แผนภูมิแสดงเขตพื้นที่การปกครองตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

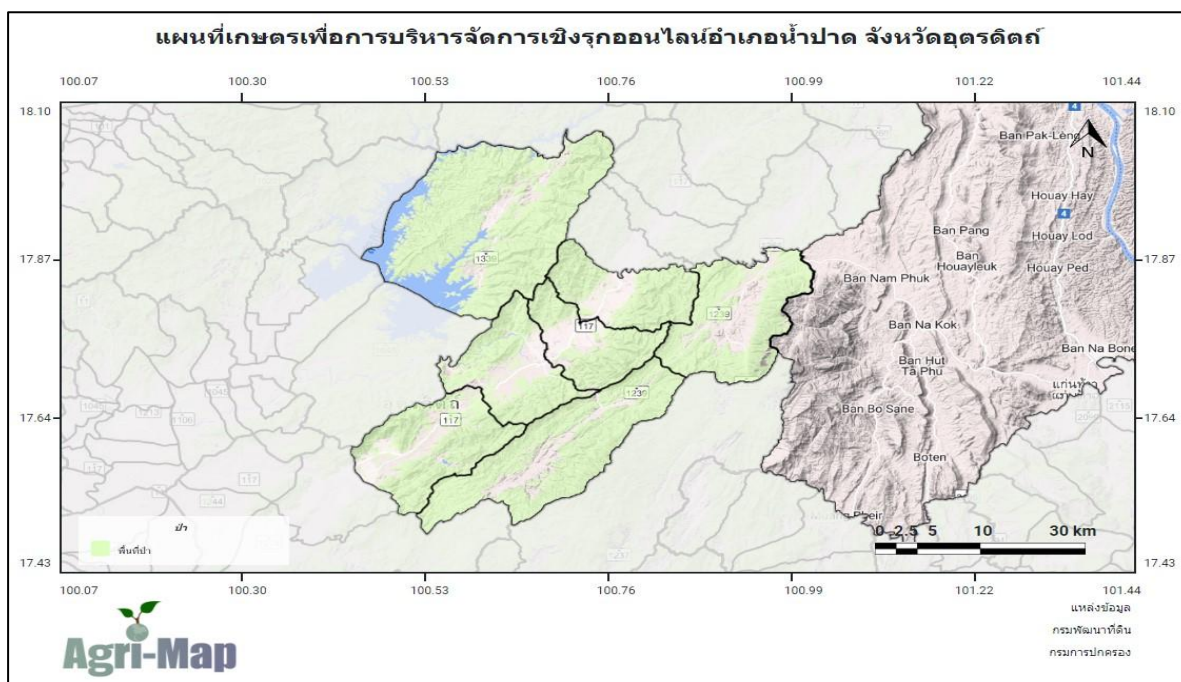
๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม ต่ำบลแสนตอ แบ่งได้ ๒ ลักษณะ ดังนี้

- พื้นที่ราบบริเวณสองฝั่งลำน้ำปาด ซึ่งส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย และปลูกพืชไร่ พืชผัก และทำนา ในฤดูฝน ส่วนในฤดูแล้งมีการปลูกข้าวโพดผลิตเมล็ดพันธุ์ในพื้นที่นา ปลูกหอมแดง และกระเทียม
- พื้นที่ราบสูง-ภูเขา ส่วนมากอยู่ในเขตป่าสงวน ในอดีตกาลใช้เป็นปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์, ข้าวไร่

บ้างเล็กน้อย ในปัจจุบันทางราชการกรมป่าไม้ ได้ห้ามประชาชนเข้าไปใช้พื้นที่ดังกล่าว เพราะทางราชการจะได้ดำเนินการปลูกป่าต่อไป

โดยอำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ มีสภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ และภูเขาเป็นส่วนมาก และตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ๙๘๗,๗๘๖.๐๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ป่าไม้ อยู่ในตำบลแสนตอ จำนวน ๙๓,๕๒๒.๐๐ ไร่ มีพื้นที่ราบระหว่างหุบเขาและเชิงเขาตามแนว แม่น้ำปาด ห้วยน้ำไคร้ และลำธาร สายต่างๆ เป็นพื้นที่ราบสำหรับการเกษตร พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลแสนตอ อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
แสนตอ	๑๓๐,๑๒๒.๐๐	๙๓,๕๒๒.๐๐	๗๑.๘๗

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๒๔

เป็นกลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก วัตถุต้นกำเนิดดินเกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อละเอียด ที่มาจากหินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ ทั้งหินอัคนี หินตะกอน หรือหินแปร พบบริเวณพื้นที่ดอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นจนถึงพื้นที่เนินเขา เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

ตำบลที่พบชุดดินชุดนี้ ได้แก่ ตำบลแสนตอ ตำบลบ้านฝาย

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลางเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน พบบริเวณพื้นที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินดงยางเอน ชุดดินกำแพงเพชร ชุดดินกำแพงแสน ชุดดินลำสนธิ ชุดดินน้ำดุก ชุดดินธาตุพนม ชุดดินตะพานหิน

ตำบลที่พบชุดดินชุดนี้ ได้แก่ ตำบลแสนตอ ตำบลเด่นหลัก ตำบลน้ำไคร้ ตำบลบ้านฝาย ตำบลท่าแฝก

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ส่วนดินชั้นล่างในระดับความลึก ๕๐ - ๑๐๐ ซม. เป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนเศษหิน หรือเป็นชั้นหินผุ สีดินบนเป็นสีน้ำตาล ดินล่างเป็น สีน้ำตาลปนเทา บางแห่งมีจุดประสีแดงและมีคิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลางเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ วางทับอยู่บนชั้นหินผุหรือชั้นดินเหนียว พบบริเวณพื้นที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึกมีการระบายน้ำดีปานกลาง

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินดอนไร่ ชุดดินด่านซ้าย ชุดดินห้างฉัตร ชุดดินโคราช ชุดดินมาบปอน ชุดดินสตึก ชุดดินวาริน และชุดดินโยธธ

ตำบลที่พบชุดดินชุดนี้ ได้แก่ ตำบลบ้านฝาย ตำบลน้ำไคร้ ตำบลน้ำไผ่ ตำบลเด่นหลัก ตำบลแสนตอ

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๓๖

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนหยาบ สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน อาจพบ จุดประสีเทาและสีน้ำตาลในชั้นดินล่าง ในบางบริเวณมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ปฏิกริยาดิน เป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง มีวัตถุต้นกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำนํ้า ที่มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของตะกอนลำนํ้า ในแต่ละช่วงเวลา พบบนสันดินริมน้ำ หรือที่ราบตะกอนน้ำพา เป็นพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินเพชรบูรณ์ ชุดดินปรางบุรี ชุดดินสีคิ้ว

ตำบลที่พบชุดดินชุดนี้ ได้แก่ ตำบลแสนตอ

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินเป็นทรายจัด สีดินบนเป็นสีเทาแก่ ไต่ลงไปเป็นชั้นทรายสีขาว และดินล่าง ระหว่างความลึก ๕๐ - ๑๐๐ ซม. เป็นชั้นที่มีการสะสมของพวกอินทรีย์วัตถุ เหล็กหรือฮิวมัส

สีน้ำตาล สีแดง ชั้นเหล่านี้มีการเชื่อมตัวกันแน่นแข็งเป็นชั้นดานอินทรีย์ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติถ้า ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลางพบบริเวณหาดทรายเก่าหรือสันทรายชายทะเล เกิดจากตะกอน ทรายชายทะเล พบบนพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึกปาน กลางถึงชั้นดานอินทรีย์ มีการระบายน้ำดีปานกลาง

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินจักราช ชุดดินชุมพวง ชุดดินหุบกะพง ชุดดินห้วย แดง ชุดดินสันป่าตอง ชุดดินยางตลาด ตำบลที่พบชุดดินชุดนี้ ได้แก่ ตำบลห้วยมุ่น ตำบลแสนตอ ตำบลน้ำไคร้

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก มักพบชั้นหินพื้น ตื้นกว่า ๕๐ ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินมี ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลางเกิดจากการ สลายตัวผู้พังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผู้พังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อละเอียด ที่มาจากทั้งหินตะกอน หรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่น ลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็น ดินต้นมีการระบายน้ำดี

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินเพชรบูรณ์ ชุดดินปราณบุรีชุดดินสีคว

ตำบลที่พบชุดดินชุดนี้ ได้แก่ ทุกตำบล

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

เป็นกลุ่มชุดดินที่ เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. สีดิน เป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัดเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำ น้ำ หรือจากการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผู้พังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทาง ไม่ไกลนัก วัสดุเนื้อค่อนข้างหยาบ ที่มาจากพวกหินตะกอน หรือหินแปร พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่น ลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินต้น มีการระบายน้ำดี

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินแมริม ชุดดินน้ำขุน ชุดดินพะเยา ชุดดินท่ายาง

ตำบลที่พบชุดดินชุดนี้ ได้แก่ ตำบลห้วยมุ่น ตำบลบ้านฝาย ตำบลน้ำไคร้ ตำบลท่าแฝก ตำบลเด่นหลัก ตำบลแสนตอ

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

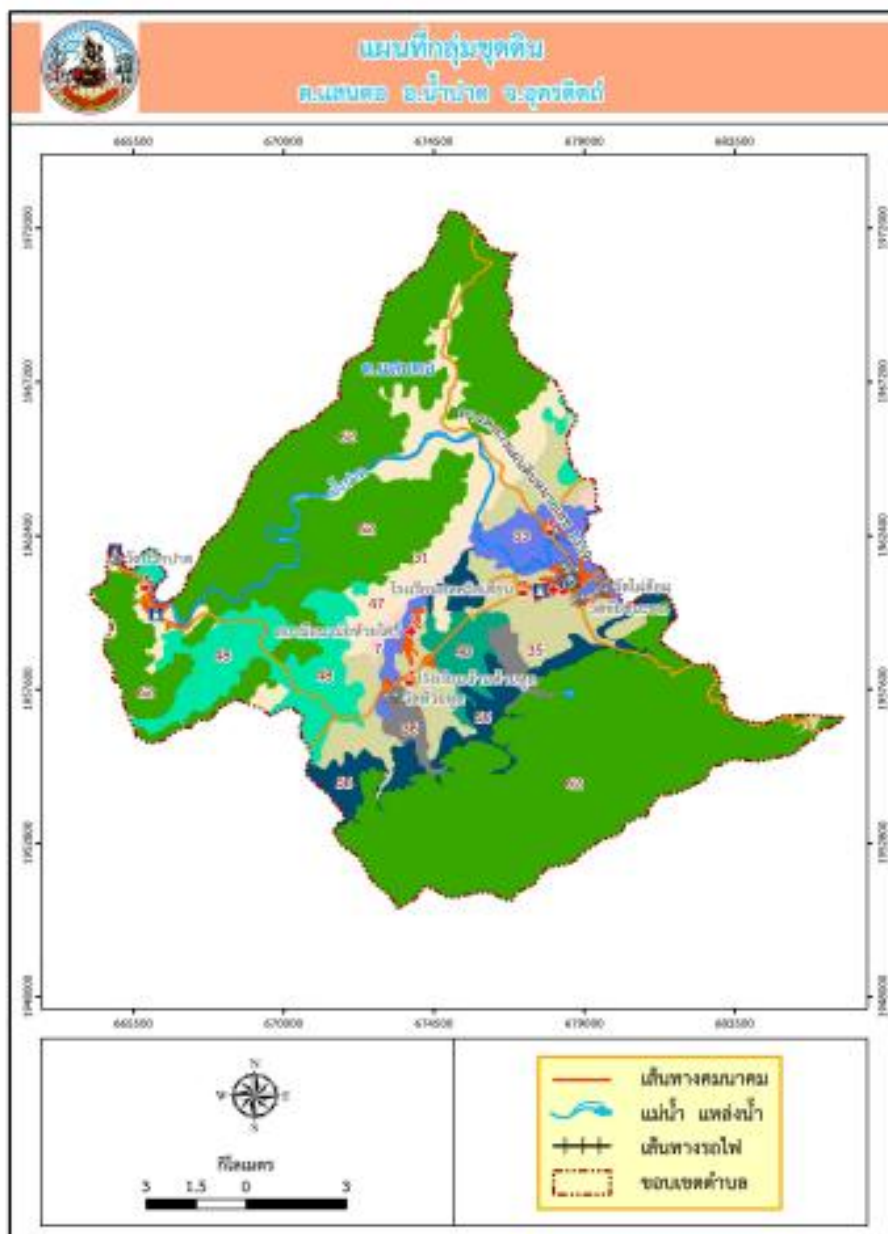
เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินตอนบนช่วง ๕๐ ซม. เป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่าง เป็นดินปนเศษหิน มักพบชั้นพบหินพื้นลึกกว่า ๑๐๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็น กรดจัดมากถึงกรดปานกลางเกิดจากการสลายตัวผู้พังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผู้พังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับ ถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อหยาบที่มาจากพวกหินตะกอนหรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ตอนมีสภาพ พื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินเชียงคาน ชุดดินกบินทร์บุรี ชุดดินโป่งตอง ชุดดินสุรินทร์

ตำบลที่พบชุดดินชุดนี้ ได้แก่ ตำบลห้วยมุ่น ตำบลบ้านฝาย ตำบลน้ำไคร้ ตำบลเด่นหลัก ตำบลแสนตอ

๑๐) กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

กลุ่มชุดดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ % ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไป แล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโผล่กระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรควรสงวนไว้เป็นป่าธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร พบชุดดินชุดนี้ ทุกตำบล

ภาพที่ ๕ แผนที่กลุ่มชุดดิน ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดิน อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)							ผลรวมทั้งหมด
	แสนตอ	บ้านฝาย	เด่นเหล็ก	น้ำไคร้	น้ำไผ่	ห้วยมุ่น	ท่าแฝก	
๓๓	๔,๕๖๔	๗,๒๓๗	๗,๒๓๗	-	-	-	๒๗๓	๑๙,๓๑๑
๓๕	๑๑,๓๑๘	๕,๙๖๔	๕,๙๖๔	๔,๑๕๙	-	๒,๓๒๔	-	๒๙,๗๒๙
๓๖	๒,๒๕๘	-	-	๓๔	-	๑,๗๕๗	-	๔,๐๔๙
๔๐	๒,๗๑๕	๖,๒๘๗	-	๖๑๓	-	๒,๔๐๖	-	๑๒,๐๒๑
๔๐	๒,๗๑๕	๖,๒๘๗	-	๖๑๓	-	๒,๔๐๖	-	๑๒,๐๒๑
๔๗	๑๑,๔๑๓	๔๙๔	๔๙๔	๒๓๓	-	๑,๖๙๑	๒๘,๓๔๑	๔๒,๖๖๖
๔๘	๑๐,๕๒๒	๖,๘๘๕	๖,๘๘๕	๙,๔๙๘	๒,๒๗๐	๑๖,๔๓๘	๙๓๑	๕๓,๔๒๙
๕๖	๗,๐๒๒	๕,๖๒๘	๕,๖๒๘	๔,๙๒๔	-	-	-	๒๓,๒๐๒
ผลรวมทั้งหมด	๔๙,๘๑๒	๑๐๑,๘๐๗	๒,๘๘๘	๑๕๑,๗๕๑	๑๙๖,๕๙๘	๒๕,๙๔๗	๓๒๓,๓๐๖	๘๗๘,๑๐๙

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘

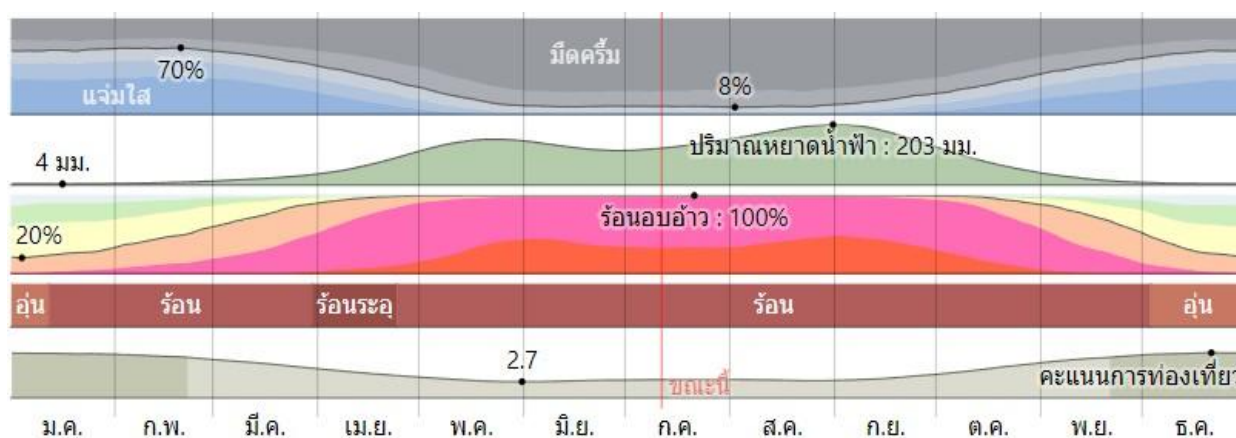
๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ตำบลแสนตอ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี แบ่งตามฤดูกาลได้ ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูร้อน ช่วงเดือน มีนาคม ถึงมิถุนายน
- ฤดูฝน ช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน
- ฤดูหนาว ช่วงเดือนตุลาคม ถึงกุมภาพันธ์

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลฤดูกาล

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตำบลแสนตอ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี ในปีพ.ศ. ๒๕๖๘ มีช่วงฝนตกชุก ประมาณ ๘.๙๐ เดือน ระหว่างวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน โดยมีปริมาณฝนมากที่สุด ในเดือน กันยายน เฉลี่ย ๒๐๓ มิลลิเมตร และปริมาณฝนต่ำสุด ๔ มิลลิเมตร ส่วนช่วงปลอดฝน มีระยะเวลาประมาณ ๓.๑ เดือน ระหว่างวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ถึง ๒๗ กุมภาพันธ์ ซึ่งเดือนมกราคมมีฝนตกน้อยที่สุด ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๔ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑,๑๖๑.๐๐	๑๑๖.๑๐	๑๑๐	กันยายน	๔๑	๑๓	๒๗
๒๕๖๕	๒,๕๖๖.๔๐	๒๑๓.๙๐	๑๑๖	กันยายน	๔๐	๑๕	๒๗
๒๕๖๖	๙๘๓.๒๐	๘๑.๙๐	๙๖	กันยายน	๔๓	๑๖	๒๗
๒๕๖๗	๑,๓๗๙.๖๐	๑๑๔.๙๗	๗๘	สิงหาคม	๔๓	๑๘	๒๘
๒๕๖๘	๑,๑๙๒.๙๐	๑๗๐.๔๑	๔๘	พฤษภาคม	๓๘	๑๔	๒๖

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ตำบลแสนตอ อำเภอ น้ำปาด มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

เส้นทางคมนาคมทางบก สายหลักในอำเภอน้ำปาด - ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๑๗

- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๒๓๙

- ทางหลายแผ่นดิน หมายเลข ๑๓๓๙

เส้นทางคมนาคมทางบก สายรองในอำเภอน้ำปาด - ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๑๗๖

- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๒๑๒

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๐๔๗ (อุดรดิตถ์ – ฟากท่า)

๒. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๒๖๘ (น้ำปาด – ห้วยมุ่น)

๓. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๑๔๖ (ร่วมจิต – น้ำปาด)

ตำบลแสนตอ เป็นศูนย์กลางของอำเภอน้ำปาด จึงมีถนนเชื่อมคมนาคมติดต่อระหว่างหมู่บ้าน ตำบลหลายแห่ง การบริการรถโดยสารประจำทางจากอำเภอเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์มี ๒ เส้นทาง คือ

๑. จากอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ วิ่งผ่านเขื่อนสิริกิติ์ ไปยังอำเภอน้ำปาด อำเภอฟากท่า และปลายทางที่อำเภอบ้านโคก

๒. จากอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ผ่านอำเภอทองแสนขัน ไปยังอำเภอน้ำปาด ปลายทางที่อำเภอฟากท่า

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

- แม่น้ำปาด มีต้นกำเนิดคือ ภูเขาทุ่งแล้ง ซึ่งเป็นภูเขาที่แบ่งเขตระหว่างประเทศไทย กับสปป.

ลาว เส้นทางที่ลำน้ำปาด ไหลผ่าน ตำบลแสนตอ หมู่ที่ ๑,๔,๕

- ลำน้ำพังงาไหลผ่าน ตำบลแสนตอ หมู่ที่ ๔,๖

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตุน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	อ่างเก็บน้ำห้วยอิน	แสนตอ	๑๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	-
๒	อ่างเก็บน้ำห้วยไคร้	แสนตอ	๑,๓๑๕,๐๐๐	๑,๓๑๕,๐๐๐	-
๓	อ่างเก็บน้ำห้วยหุด	แสนตอ	๑,๓๑๕,๐๐๐	๑,๓๑๕,๐๐๐	-

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิ๋ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	แสนตอ	๒๑๔	๒๑๔	๒๑๔	๒๑๔

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๑๓๐,๑๒๒.๐๐	
พืชไร่	๓๓๓๔	
ไม้ยืนต้น	๔๘๕	
ไม้ผล	๑๔๖	
พืชสวน	๒๐	
พื้นที่นา	๔,๒๓๖	

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรตำบลแสนตอ ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๑๗๐,๑๒๐ ไร่

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล		พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
			ข้าว (ไร่)	อ้อยโรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)	 (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
แสนตอ		๑๗๐,๑๒๐	๔,๒๓๖	๓๗	๖๙๐	๑๗๔	๒๔๙๖	-	-	๗,๖๓๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
แสนตอ	๕๔๗	๕๗๓	-	๒๖๑	๙๖๘	๒๒,๓๖๖	๔๙๐	-	-
รวมทั้งหมด	๕๔๗	๕๗๓	-	๒๖๑	๙๖๘	๒๒,๓๖๖	๔๙๐	-	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘

- โรงงานฆ่าสัตว์มาตรฐาน๑...แห่ง ชื่อโรงงาน....ทองชมพูฟาร์ม..... ที่ตั้ง ม.๗ ต.แสนตอ

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ปลาน้ำจืด
แสนตอ	๒๑๔	๒๑๔

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอ.ท่าปลา พ.ศ ๒๕๖๘

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนครุฑเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครุฑเรือนทั้งหมด	ครุฑเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	แสนตอ (นอกเขตเทศบาล)	๒,๓๔๐	๖๖๒	๒,๔๐๘	๒,๕๓๐	๔,๙๓๘
๒	แสนตอ (ในเขตเทศบาล)	๑,๖๒๓	๒๒๑	๑,๓๒๑	๑,๔๔๐	๒,๗๖๑
	รวม	๓,๙๖๓	๘๘๓	๓,๗๒๙	๓,๙๗๐	๗,๖๙๙

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๐๓	๓๓.๕๒
๕๖ - ๖๕ ปี	๓๓๑	๓๖.๖๒
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๐๓	๒๒.๔๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๕๑	๕.๔๖
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๔	๑.๕๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๒	๐.๒๒
รวม	๙๐๔	๑๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๘๑๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๖๐ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๘๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๐

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๘๑๙	๙๐.๖๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๘๕	๙.๔๐
รวม	๙๐๔	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลแสนตอ อำเภอ น้ำปาด ส่วนใหญ่เกษตรกร เป็นเจ้าของเอง จำนวน ๕๗๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๘ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๓๘๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๖ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๒๗๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๕๗๓	๖๘.๓๘
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๘๖	๔๖.๐๖
เช่า	๒๗๔	๓๒.๗๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

เกษตรกรตำบลแสนตอ อำเภอ น้ำปาด มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๕๓๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๑๙ รองลงมาคือ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก.ทุกประเภท จำนวน ๕๕ ครัวเรือน

คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๐ เอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๕๔ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๒ และหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๑ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครั้วเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๕๓๔	๕๕	๑	๕๔	๕๗๓

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) รายได้ รายจ่ายของครั้วเรือนเกษตรกร

รายได้ของเกษตรกรอำเภอน้ำปาด ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร และมีบางส่วนที่ได้จากนอกภาคการเกษตร รายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย ๕๒,๕๗๐ บาท/ครั้วเรือน/ปี รายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย ๓๒,๘๙๒ บาท/ครั้วเรือน/ปี

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ภาวะหนี้สินของเกษตรกรอำเภอน้ำปาด มีหนี้สินในภาคการเกษตรอยู่ในช่วงน้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๗.๑๗ รองลงมาอยู่ในช่วง ๖๐,๐๐๐-๑๑๙,๙๙๙ บาท ร้อยละ ๑๘.๔๘ และช่วง ๑๒๐,๐๐๐-๑๗๙,๙๙๙ บาท และ ๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท ร้อยละ ๒.๑๗

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชากรตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีบางส่วนที่นับถือศาสนาคริสต์

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

อำเภอน้ำปาด มีภาษาท้องถิ่น คือ ภาษาลาวพวน และมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาและยังปฏิบัติอยู่ ดังนี้

๑. งานพญาปาด และเทศกาลหอม กระเทียม จัดในช่วงเดือนมีนาคมของทุกปี
๒. ประเพณีสงกรานต์และพิธีสงฆ์พญาปาด จัดในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี
๓. ทำบุญเทศกาลเข้าพรรษา และทอดกฐินประจำปี
๔. ประเพณีบุญข้าวจี จัดในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ของทุกปี
๕. ประเพณีลอยกระทง จัดในช่วงเดือน พฤศจิกายนของทุกปี

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ยังมีการสืบทอด ได้แก่ การจักสาน โดยมีผลิตภัณฑ์เด่น ได้แก่ หวดนึ่งข้าวเหนียว กระติบข้าว ตะขอลายน้ำไหล เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีผ้าทอมือ ที่มีลายเอกลักษณ์ประจำถิ่น ได้แก่ ผ้าทอลายน้ำไหล

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
แสนตอ	๑	๑๐	๑	๑๕	๑	๑๐	๕	๑๐๘	๑	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำป่าด, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๖
เครื่องดื่ม	๑
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑๑
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๑๖
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	-
รวม	๕๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำป่าดพ.ศ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารและผลผลิตทางการเกษตรบ้านห้วยนา	๗	แสนตอ	๑๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดตำบลแสนตอ	๓	แสนตอ	๒๖
วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงปศุสัตว์หมู่ที่ ๒,๓,๙ บ้านห้วยไคร้	๙	แสนตอ	๑๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปเม็ดมะม่วงหิมพานต์บ้านปากปาด-ท่านา	๑	แสนตอ	๔๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มตะไคร้แปรรูปตำบลแสนตอ	๒	แสนตอ	๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำป่าด พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยหูด	๓	แสนตอ	๑๕
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคม	๔	แสนตอ	๑๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
ห้วยไคร้	๒	แสนตอ	๑๐๗
ห้วยหูด	๓	แสนตอ	๔๗
แสนตอ	๔	แสนตอ	๖๒
แสนตอ ม.๔	๔	แสนตอ	๘๕
บ้านสวน	๕	แสนตอ	๔๖
บ้านสวน	๕	แสนตอ	๓๙
นาคันทุง	๖	แสนตอ	๕๘
ห้วยไคร้ ๒	๙	แสนตอ	๖๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฎิรูป	
แสนตอ	--	๕	๑	-	๑	-	-	-	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
แสนตอ	-	๓	๖	๙	๙	๙	-	-	๑

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

อำเภอ.น้ำปาด มีปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน จำนวน ๑ คน

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน บ้านห้วยหูด	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๒	แสนตอ
๒	ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่ ห้วยหูด	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๓	แสนตอ
๓	กลุ่มแม่เลี้ยงตำบลแสนตอ	ศูนย์เรียนรู้การผลิตผลด้านการเกษตร	๓	แสนตอ
๔	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๕	แสนตอ
๕	ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านสวน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๕	แสนตอ

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอ.น้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๔

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลแสนตอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลแสนตอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน [] คลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

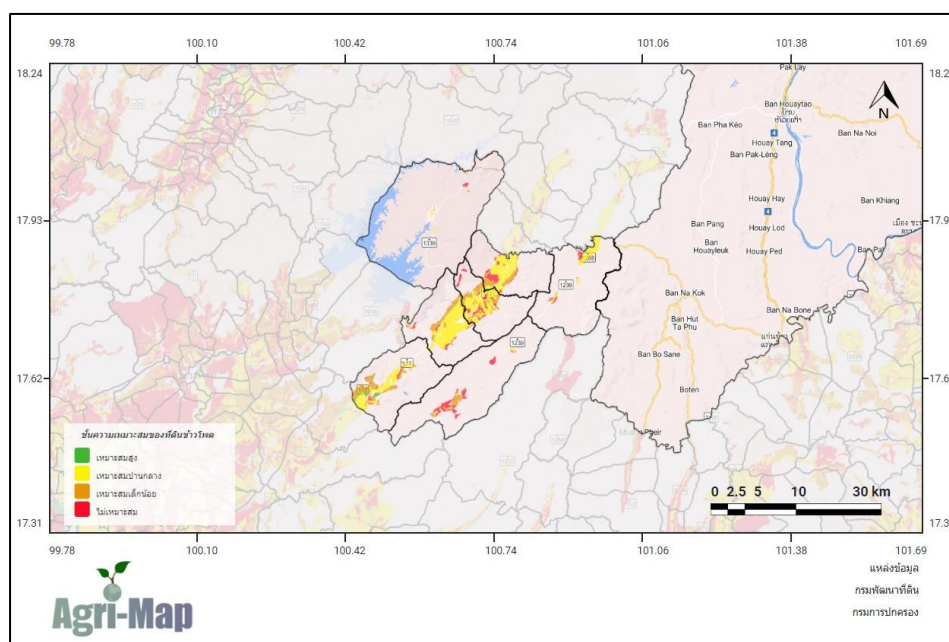
๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาดมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓๕,๒๘๓.๓๙ ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๕,๖๗๙.๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๗๘ พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) จำนวน ๗,๖๒๘.๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๙๘๕.๐๓ ไร่คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๐

ตารางที่ ๒๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพด

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพด (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
แสนตอ	-	๒๕,๖๗๙.๔๐	๗,๖๒๘.๙๖	๑,๙๘๕.๐๓	๓๕,๒๘๓.๓๙

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ.

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอน้ำปาด

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

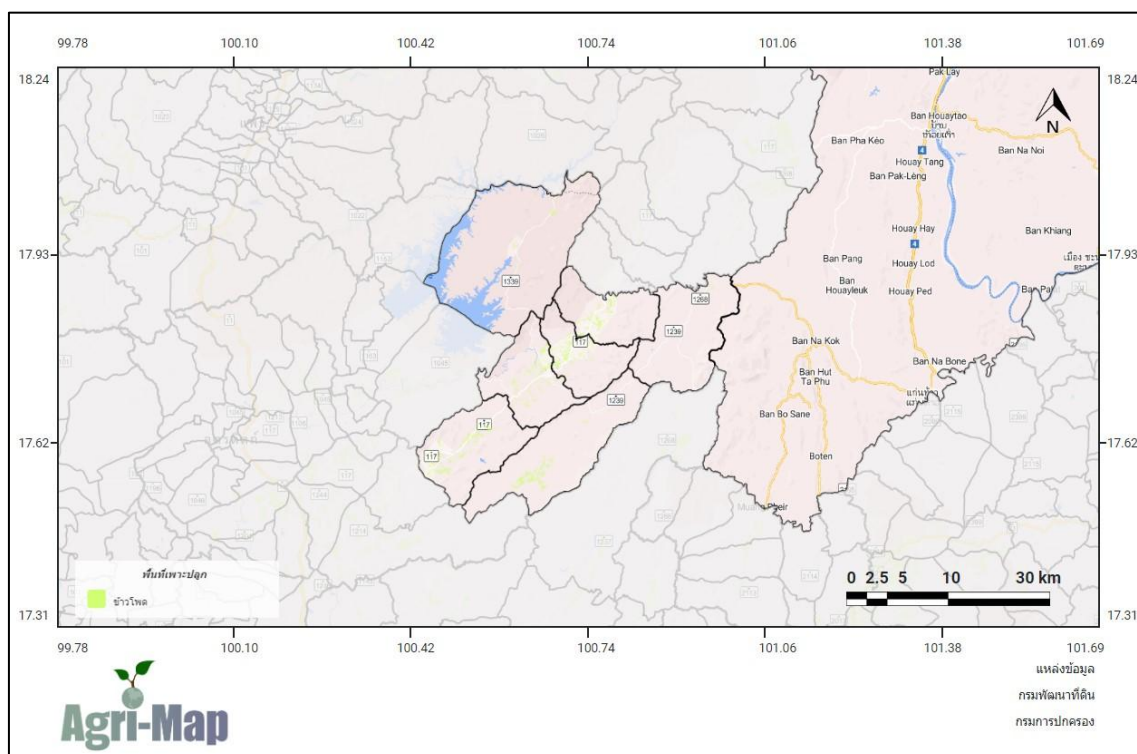
(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๗,๑๙๕.๒๑ ไร่

ตารางที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)
แสนตอ	๗,๑๙๕.๒๑

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

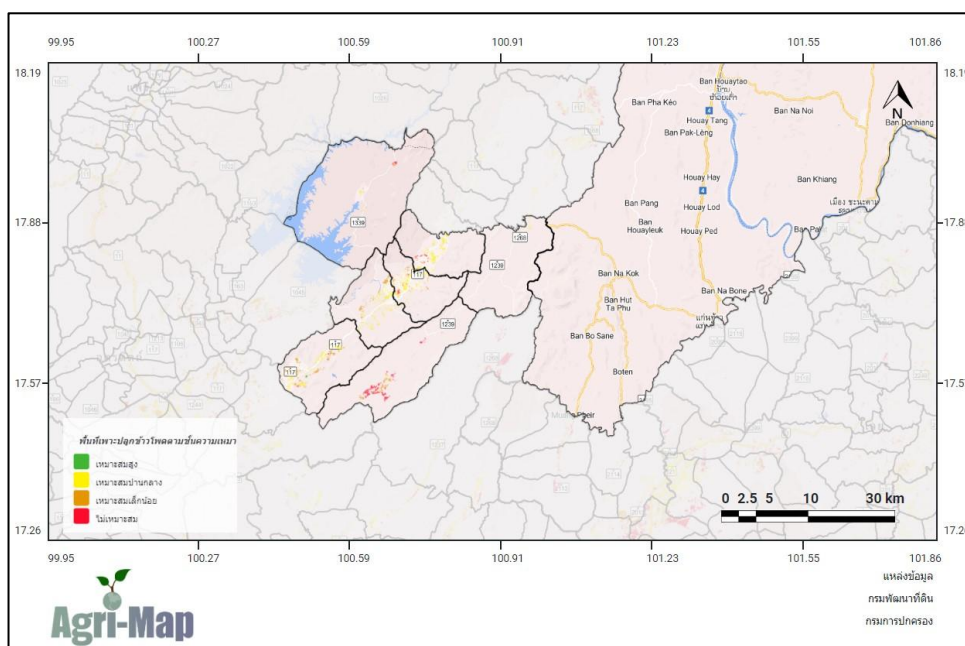
๓ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๗,๑๖๕.๒๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง(S๒) จำนวน ๕,๑๖๕.๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๘๘๕.๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๔๓.๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐

ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามชั้นความเหมาะสม อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมเล็กน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
แสนตอ	-	๕,๑๖๕.๙๖	๑,๘๘๕.๓๒	๑๔๓.๙๔	๗,๑๙๕.๒๒

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอน้ำปาด (ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓. สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ฤดูกาลปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของอำเภอน้ำปาด รุ่นที่ ๑ ฤดูฝนเริ่มปลูกในเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม เก็บเกี่ยวเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน รุ่นที่ ๒ ฤดูแล้งเริ่มปลูกเดือนธันวาคม-มกราคม เก็บเกี่ยวเดือนมีนาคม-เมษายน ฤดูแล้ง ปลูกในพื้นที่นาไถล้นแหล่งน้ำ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของเกษตรกรในอำเภอน้ำปาด

- พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรนิยมใช้ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ลูกผสมปิด เช่น CP ๘๘๘, แปซิฟิก ๓๓๙, ดีคาร์ล ๙๙๗๙, NKS๗๓๒๘ เป็นต้น ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๓-๕ กิโลกรัมต่อไร่

- การเตรียมดิน พื้นที่ราบ หรือค่อนข้างราบ เกษตรกรจะเตรียมดินโดยการไถ ๑ ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่เป็นเนินลาดชันที่ไม่สามารถไถได้ เกษตรกรจะเตรียมดินโดยฉีดยาฆ่าหญ้าชนิดดูดซึมฉีดพ่น ๑ ครั้ง แล้วพ่นด้วยสารกำจัดวัชพืช ๑-๒ ครั้ง ก่อนปลูก

- การปลูก ในพื้นที่ราบเกษตรกรปลูกโดยใช้เครื่องหยอดดีดโรถไถ ระยะปลูก ๓๐x๑๐ เซนติเมตร พื้นที่ลาดชัน ใช้แรงงานคน ระยะปลูกประมาณ ๗๕x๒๐ เซนติเมตร

- การดูแลรักษาและการกำจัดวัชพืช ส่วนใหญ่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชจำนวน ๒-๔ ครั้ง ใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ รองกันหลุมพร้อมหยอดเมล็ด ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ และ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑๐-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งที่ ๒ ปุ๋ยแต่งหน้า ใส่ก่อนข้าวโพดออกดอกหัวหรืออายุประมาณ ๔๐-๖๐ วัน ใช้ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตราไร่ละ ๒๐-๓๐ กิโลกรัม และฉีดพ่นฮอร์โมนและธาตุอาหารเสริมทางใบ ๑-๒ ครั้ง

- การเก็บเกี่ยว ใช้แรงงานคน เก็บฝักใส่กระสอบ และสีเพื่อจำหน่าย ใช้รถแทรกเตอร์ในการขนผลผลิตออกจากพื้นที่ผลผลิตเฉลี่ยในการเพาะปลูกรุ่น ๑ ประมาณ ๑,๐๐๐ กก./ไร่ และรุ่น ๒ (ฤดูแล้ง) ประมาณ ๑,๕๐๐ กก./ไร่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่นที่ ๑ ฤดูกาลปลูก เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ปลูกสูงสุดในเดือนมิถุนายน การเก็บเกี่ยวระหว่างกันยายน ถึงเดือนธันวาคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนตุลาคม และรุ่นที่ ๒ ปลูกหลังฤดูทำนาช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงมกราคม ปลูกสูงสุดในเดือนธันวาคม เก็บเกี่ยวตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม เก็บเกี่ยวสูงสุด เดือนเมษายน โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดฝน					←	△	→		←	▽	→	
ข้าวโพดแล้ง	←		←	▽	→						←	△
สัญลักษณ์	←→ ช่วงฤดูปลูก				△ ปลูกสูงสุด							
	←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว				▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด							

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอน้ำปาดตั้งอยู่นอกเขตชลประทานทุกตำบล อาศัยน้ำฝนเป็นหลักเพื่อทำการเกษตร และไม่นิยมเจาะบ่อบาดาล เกษตรกรส่วนมากมีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประมาณ ๕,๐๐๐ - ๕,๙๐๐ บาทต่อไร่

ตารางที่ ๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ ปี ๒๕๖๗ อำเภอน้ำปาด

รายการ	ต้นทุนต่อไร่ (บาท)
ค่าไถดะ ๑ ครั้ง	๓๕๐
ค่าไถแปร ๑ ครั้ง	๒๐๐
เมล็ดพันธุ์	๗๖๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๕๐๐
ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๘-๘	๔๕๐
ปุ๋ยเคมีสูตร ๒๕-๑๐-๑๐	๑,๒๐๐
ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐	๔๕๐
สารเคมีกำจัดวัชพืช	๒๕๐
สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๖๕๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๑,๐๐๐
ค่าขนส่ง	๑๐๐

ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย ๑,๐๐๐ กก./ไร่

ราคารับซื้อ ๖.๕๐ บาท/กก. (ที่ความชื้น ๒๕-๓๐%)

เป็นเงิน ๖,๕๐๐ บาท/ไร่

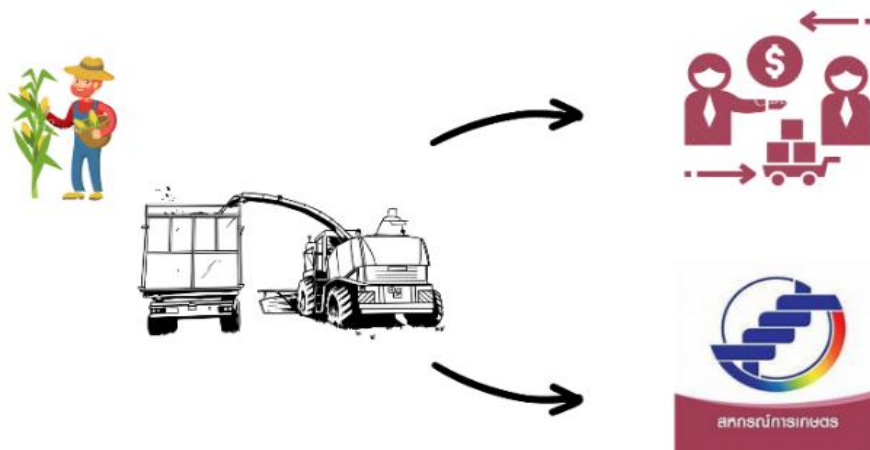
ต้นทุน ๕,๙๑๐ บาท /ไร่

กำไร ๕๙๐ บาท/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดตำบลแสนตอ
(ที่มา : (ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม.....๒... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ..๔.. ตำบล ..แสนตอ. จำนวน ๒. แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน..๒.ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๒. ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๐ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๓	แสนตอ	ไร่นาสวนผสม	การใช้สารชีวภัณฑ์
๒	๕	แสนตอ	ไร่นาสวนผสม	การขยายพันธุ์
...				

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด พ.ศ ๒๕๖๘)

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๑ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	พื้นที่ภูเขาในตำบลแสนตอ เป็นพื้นที่เกษตรอาศัย น้ำฝน ๑๐๐% ไม่มีเอกสารสิทธิ์	มีลานรับซื้อในชุมชนและ จุดคัดเกรดเบื้องต้น	ขนส่งไปลานรับซื้อ .oveg๔v
	ปัญหา Pain point	ความเสี่ยงจากฝนทิ้งช่วง กระทบคุณภาพผลผลิต	พื้นที่เพาะปลูกอยู่ ห่างไกลและลาดชัน ทำให้ค่าขนส่งสูง	ระยะทางในการขนส่ง ผู้ตลาดปลายทางไกล กระทบต่อความสด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้แอปพยากรณ์อากาศที่แม่นยำเพื่อวางแผนการใส่ปุ๋ย	ใช้ Mapping เทคโนโลยีวางแผนเส้นทางเก็บเกี่ยว เพื่อลดค่าเชื้อเพลิง	พัฒนาระบบ Traceability (QR Code Gi) ระบุพิกัดแปลงปลูก บนบรรจุภัณฑ์
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	มีพ่อค้าคนกลางเป็นผู้รวบรวม	กลุ่ม Young Smart Farmer เริ่มเข้ามาทำตลาดออนไลน์ (D๒C)
	ปัญหา Pain point	ขาดแคลนแรงงานคนรุ่นใหม่ในการดูแลแปลงที่ต้องใช้แรงงานหนัก	เกษตรกรสูงวัยขาดอำนาจต่อรองราคา มักขึ้นกับพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อ	.ส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่เห็น ความสำคัญของการทำการเกษตร
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล เช่น โดรน เพื่อท่นแรงผู้สูงอายุ	ใช้แอปพลิเคชันข้อมูลราคากลาง เพื่อสร้างความโปร่งใสในการรับซื้อ	สร้าง Content Marketing ผ่าน TikTok/FB โดยเน้น Storytelling ของคนในพื้นที่
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ต้นทุนการผลิตสูง	ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	รวมกลุ่มการจำหน่าย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกษตรกรทำการตลาด
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตกระจุกตัวในช่วงเดือน ส.ค. - ก.ย. ทำให้ราคาตกต่ำ	ขาดเทคโนโลยีการเก็บรักษาทำให้สินค้าเน่าง่าย	รายได้สุทธิต่อไร่ยังผันผวนตามตลาดกลาง ไม่สอดคล้องกับต้นทุนที่สูงขึ้น

	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้เทคโนโลยีและผลิตเมล็ดพันธุ์เอง	ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์เมล็ดพันธุ์ ใช้เอง	เกษตรกรมีรายได้ต่อการผลิตเพิ่มขึ้น
--	--------------------------------------	-----------------------------------	---	------------------------------------

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๓ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพโดยการลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
๓. แนวทางการพัฒนา	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยการลดต้นทุนการผลิต
๔. หลักการและเหตุผล	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ผลิตมากกว่าร้อยละ ๙๐ นำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์ ทำรายได้ให้กับประเทศปีละหลายพันล้านบาท พื้นที่เพาะปลูกทั้งประเทศ ๗.๑๕๕ ล้านไร่ ผลผลิตรวม ๔.๗๘ ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๖๖๙ กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต ๖.๑๖ บาทต่อกิโลกรัม ปัญหาการผลิตที่สำคัญ คือ ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตไม่มีเสถียรภาพ ขาดแคลนแรงงานเก็บเกี่ยว ผลผลิตออกสู่ตลาดกระจุกตัวและมีความชื้นสูงทำให้ราคาตกต่ำ ประกอบกับการผลิตอาศัยน้ำฝนเป็นหลักทำให้ต้องเสี่ยงกับภัยธรรมชาติเป็นประจำ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง ซึ่งเป็นวิธีที่เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและขยายผลต่อไป
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	(๑) เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (๒) สนับสนุนการผลิตของเกษตรกรที่เป็นการผลิตสีเขียว (Green economy) ไม่มีของเสีย (Zero waste) เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเป็นผลดีต่อสุขภาพทั้งเกษตรกรและผู้บริโภค
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบ Smart Traceability จำนวน Young Smart Farmer ที่ผ่านการอบรม Content Marketing และจำนวนช่องทางจำหน่ายออนไลน์ (FB/TikTok) ที่เปิดใหม่หรือปรับปรุง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
๘. กิจกรรมหลัก	โครงการจะใช้โมเดล "คนรุ่นใหม่ขับเคลื่อน คนรุ่นเดิมผลิต" โดยใช้เทคโนโลยี
(๑) จัดทำระบบทวนสอบ	๑. จัดทำฐานข้อมูลพิกัดแปลงปลูกรายแปลง เชื่อมโยงข้อมูลเกษตรกรและใบรับรอง GAP เข้ากับระบบ QR Code
(๒) การตลาดดิจิทัล	๒. ออกแบบและจัดทำป้าย QR Code ที่ระบุข้อมูลเกษตรกรและกระบวนการผลิต เก็บเกี่ยว ๓. เปลี่ยนจาก Passive Selling (รอพ่อค้า) เป็น Active Selling (หาผู้บริโภค) ด้วยการจัดอบรม YSF/ทายาทเกษตรกร ในพื้นที่ให้เป็นนักการตลาดชุมชน อบรมการสร้าง Content บน TikTok และ Facebook จำนวน ๓๐ - ๕๐ คน

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอ น้ำปาด , องค์การบริหารส่วนตำบล
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	กุมภาพันธ์ – กันยายน ๒๕๗๐ (เน้นช่วงก่อนและระหว่างฤดูกาลเก็บเกี่ยว)
๑๑. งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดและมีความรู้ ความเข้าใจในการผลิต ๒ เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๓. ได้เกษตรกรรุ่นใหม่และทายาทผ่านการอบรมทักษะการสร้าง Content และการตลาดออนไลน์จำนวน ๓๐-๕๐ ราย ๔. มีเพจ Facebook หรือ ช่อง TikTok ประจำสวนที่เปิดใช้งานได้จริงและมีการเคลื่อนไหว
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับการขายแบบเดิม เกิดความร่วมมือระหว่างคนสองวัยในครัวเรือน ช่วยลดปัญหาการทิ้งร้างพื้นที่เกษตรและปัญหาแรงงานสูงวัยในระยะยาว

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการ เพิ่ม ประสิทธิภาพโดย การลดต้นทุนการ ผลิตข้าวโพดเลี้ยง สัตว์	เกษตรกรผู้ปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ วิทยากรนักวิชาการ	อบรมทักษะการผลิต และการตรวจวิเคราะห์ ดิน	เกษตรกรสามารถลด การใช้ปุ๋ยในการลด ต้นทุนการผลิต	เกษตรกรมีผลผลิต และรายได้เพิ่ม	เพื่อให้เกษตรกรลด ต้นทุนการผลิต เพิ่ม คุณภาพและลดการ ใช้สารเคมีให้มีความรู้ ความสามารถในการ ประกอบอาชีพด้าน การเกษตร	งบพัฒนา จังหวัด	๒๕๗๐
					รายได้สุทธิครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้น		

บรรณานุกรม

- กรมชลประทาน. (๒๕๖๙). ระบบฐานข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์: โครงการชลประทานอุตรดิตถ์
- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มชุดดินและสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๙). ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. (๒๕๖๙). ข้อมูลปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ จังหวัดอุตรดิตถ์. กรุงเทพฯ: กรมอุตุนิยมวิทยา.
- ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลเขตการปกครองและข้อมูลพื้นฐานอำเภอน้ำปาด. อุตรดิตถ์: ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). ทรัพยากรดินของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). ทรัพยากรน้ำของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). พื้นที่ป่าไม้อำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานประมงจังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านประมง อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานประมงจังหวัดอุตรดิตถ์.
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านปศุสัตว์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์.
- สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลจำนวนครัวเรือนและประชากร อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด.